Harkaitz Cano - Andrea Rožić

Ne treba im olakšavati

Bilo mi je samo devet godina, ali nikad neću zaboraviti dan kad su dali zeleno svjetlo projektu za izgradnju umjetnog jezera i kad smo postali sigurni da će naša kuća nestati pod vodom. Sva sredstva i sve žalbe bili su iscrpljeni i čekali smo još samo da otac uđe u kuhinju i obavijesti nas da je i zadnja presuda bila u korist umjetnog jezera. Vani je padala obilna kiša i monotono šljapkanje očevih cipela kad je ušao u kuću kao da je poručilo, pripremite se, sve će ovo uskoro preplaviti voda, bit će teško hodati ovuda, promijenit će se boje i teksture, ova se lampa nikad više neće upaliti jer žarulje ne gore pod vodom.

Sve nas je to pogodilo. Ali njega, koji je otpočetka bio vrlo uključen u borbu, potpuno je pokosilo. Odnos mojih roditelja sve se više pogoršavao i ishodovati odluku koja bi zaustavila umjetno jezero bilo je jedino što je još moglo spasiti stvari, spriječiti naglu poplavu koja samo što nije potopila našu obitelj. Majka i otac to su znali i bili su svjesni da poraženo šljapkanje cipela koje se hodnikom polagano približavaju kuhinji znači kraj jedne ere.

Pripremajući se za vodu, otac se počeo utapati u drugoj vrsti tekućine. Ispustio je cipele u sanduk s ugljenom i poraženo rekao: Bog zna da smo im previše olakšali.

Previše smo im olakšali, ponovio je.

Kad je ušao u kuhinju, ostali smo u tišini, a moja sestra, koja je bila dvije godine mlađa od mene, izašla je iz kuhinje i vratila se s akvarijem koji su joj darovali za rođendan. Izgledala je kao anđeo, oči su joj bile kao dvije crne ribe zaljubljene u dvije narančaste točke: par zlatnih ribica koje su se izvijale u akvariju.

Što će biti s Tomom i Jerryjem?

Majka se nagnula prema njoj i pogladila je po kosi. Zagrlila ju je i jedna joj je suza kliznula niz obraz. Pomislio sam da je dobro kad nam osoba koju grlimo ne vidi lice jer se tako zagrljaj pretvori u neku vrstu maske, tako sakrijemo sve ono strašno što nam se mota po glavi.

eISSN 1847-7755; doi: 10.15291/sic/2.5.lt.2

Tom i Jerry mogu ostati, Raquel. Mogu ostati, zlato.

Otac nas je ostavio nekoliko dana poslije. Otada ga nisam vidio. Trebalo nam je nekoliko tjedana da sve zapakiramo u kartonske kutije i preselimo se k teti. Godinama je cijeli naš život stajao u kutijama naslaganima u njenoj garaži: zamotane slike, namještaj, lampe i druga imovina, sve u kutijama. Kad god smo sestra i ja htjeli neku staru igračku, mama je uvijek ponavljala istu rečenicu: bit će da je u kutijama, zlato, potražit ću je kad odem dolje u garažu. U međuvremenu bismo zaboravili na igračku. I tako sve dok nismo naučili više ne pitati, ne tražiti nešto što je bilo zapakirano. Lekcije koje se uče: zaboraviti na igračke; prerasti stvari ili se utopiti u njima.

Ali nije sve stalo u kutije. Tom i Jerry, one zlatne ribice ostale su tamo vrteći se u svom akvariju, čekajući da im druga vrsta vode napravi više mjesta za igru.

Nitko se nije popeo na krov niti se zavezao za svoju kuću. Poslušno smo napustili selo. Barem tako pamtim.

Iako su to stare rane, te se stvari nikad potpuno ne zaborave. Kad nekome voda potopi kuću, potopi se i dio njegova života, i gdje god bio, dok god mu oči dopiru do mutne i ustajale vode, pokušavat će pogoditi kakva se blaga skrivaju ispod površine, dolje u najtamnijoj dubini.

Danas živim u mjestu na obali i ne znam zašto, ali sjećam se jasnije nego ikad onih kartonskih kutija, zlatnih ribica, očevih promočenih cipela, onih godina obiteljskog potopa. Možda zbog svađe s Laurom. Imam svoje mušice, to priznajem. Moja suluda opsjednutost kartonskim kutijama. Navika da vozim noću. Običaj da se protiv nesanice borim odlaskom u ribolov u tri ujutro. Ima i ona svoje: pretjeran afinitet prema odlasku u kino, primjerice. Svojevrsnu sklonost prema sretnim završecima koja me iritira. I sad si je utuvila u glavu da se želi vjenčati. Jako dobro zna što mislim o tome. Da mi se čini potpuno beskorisnom ta potreba da se ljubav ozakoni službenim ispravama – ne voli kad je na to podsjetim, ali matičar i crkva u mom rodnom mjestu nalaze se pod vodom: tek mokro slovo na papiru, ništa više. Svatko nosi svoj križ. Predobro se sjećam načina na koji je otac ispustio svoj vjenčani prsten u akvarij sa sestrinim ribicama prije nego što nas je napustio i kako su Tom i Jerry preplašeno ustuknuli kad je prsten potonuo na dno.

Ne razgovaramo već tri dana.

Kažem joj da idem pecati.

Bit ću na molu.

Na kraju pozdrav zapečatim glasno zalupivši vratima. Laura je u tom trenutku pila kavu. Pomislim da su joj se u šalici pojavili valići kad sam zalupio vratima.

Bijesno stavim najlon, olova, udice i ostalo u prtljažnik i upalim radio na putu prema lukobranu. Idu vijesti: muškarac od približno sedamdeset godina nađen je mrtav u umjetnom jezeru. U mom jezeru. Malo se stresem. Ne znam zašto, ali imam osjećaj da je utopljeni muškarac moj otac. Tako razmišljajući, ugledam djevojčicu nasred ceste. Bolje rečeno, ne ugledam je. Umalo je pregazim. Kočim do daske. Nosila je bocu mlijeka i staklena se boca razletjela po asfaltu u tisuću komadića. Izađem iz auta, strepeći. Gledajući u razbijeno staklo, zadrhtim. Djevojčica je prestravljena. A ja ni najmanje ne sumnjam da je muškarac koji se utopio u rezervoaru moj otac.

Za Boga miloga, jesi dobro?

Djevojčica ne kaže ništa. Stoji očiju uprtih u ostatke boce mlijeka raštrkane posred ceste. Asfalt je prekriven šlagom i staklom. Otpratim je u dućan i kupim joj novu bocu mlijeka.

Sigurno si dobro?

Djevojčica se zagleda u mene i to me podsjeti na moju sestru. Već dugo je nisam nazvao, čak ni iz pristojnosti. Osjetim neodgodivu potrebu razgovarati s Laurom. Polako vozim do mola i zovem je iz telefonske govornice. Moraš doći, Laura, tu sam na lukobranu. Vidjet ću, kaže mi. Ali znam da će doći. Namjestim udicu i čekam.

Stiže za pola sata. Naduren izraz lica, uske hlače. Danas sam se smjestio na kraju mola, volim je gledati dok hoda i približava mi se iz daljine. Kad dođe do mene, ne kaže ni riječi.

Skoro sam pregazio jednu djevojčicu.

Primjećuje da se tresem. Ne zna zašto drhtim, ali misli da zna.

Ne, nije joj ništa. Samo se prestrašila. I jedna staklena boca, boca mlijeka razbijena u tisuću komadića.

Pomazi me po potiljku. Zatim se približi košari. Još nema ni jedne ribe. Nasmiješi se.

Čini se da danas ne grizu, ha?

Barem ne meni. Probaj ti, ako želiš…

Dodam joj štap. Zagleda se u najlon zbunjena. Prekratak je, ne dopire ni do vode. Upada u oči, čak i njoj koja je kratkovidna. Namršti se sumnjičavo.

Ali… Najlon ne dopire do vode…

Ne moramo im baš toliko olakšati, zar ne?

Ponovno se nasmiješi.

Idem do Fera po pivo. Da ti donesem nešto?

Kutiju Winstona, kaže.

Idem prema zalogajnici prijatelja Fera. Pametna je Laura, već će shvatiti da nešto ne štima.

Dok hodam, okrenut joj leđima, pokušavam izračunati koliko će joj vremena trebati da namota najlon i otkrije prsten koji sam stavio umjesto ješke. Četiri, tri, dva, jedan. Volim zvuk role kad se namotava najlon: podsjeća me na one stare filmske kamere. Projektor. Mama je imala jedan, u garaži, u jednoj od kartonskih kutija. A Laura voli kino.

Jedno pivo i kutiju Winstona, Fer.

Kako ide? Grizu danas?

Tu i tamo, Fer. Samo tu i tamo.

Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License